

Arweiniad Arfer Da Sir Benfro: Storfeydd Slyri

Asiantaeth yr
Amgylchedd Cymru
Environment
Agency Wales

Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Countryside Council for Wales

Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
Pembrokeshire Coast National Park

Cyhoeddwyd yr arweiniad hwn â chymorth ADAS, Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Undeb Amaethwyr Cymru, Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr, Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Sir Benfro a Chyngor Sir Benfro, gan ddiolch yn neilltuol i Mr Chris James and Mr David James.

Awduron: Ged Davies a Brian Klass
Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru
Ionawr 2013 fersiwn 1.0

1 Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn ffrwyth cydweithredu cyrff a phobl sy'n byw ac yn gweithio yn Sir Benfro.

Dyma gydsynnu ynghylch yr hyn y gellir ei wneud i helpu rhagor o ffermwyr i wella'r modd y maent yn trin slyri. Mae hyn yn bwysig, fel y gall dulliau ffermio ddiwallu anghenion Sir Benfro gyfan. Er mwyn llwyddo, rhaid i'r sectorau amaeth a rheoli tir gydweithio er mwyn cael y budd mwyaf o ffermio cynaliadwy, a helpu gwella busnesau ffermio, yr amgylchedd a chymdeithas. Mae'n batrwm ar gyfer cydweithio.

Dymunwn i economi Sir Benfro ffynnu. Mae amaethyddiaeth yn cynnal rhagor na 10% o holl weithwyr llawn-amser Cymru. Mae parhad cymunedau cefn gwlad yn ddibynnol iawn ar amaeth a choedwigaeth. Gwerthfawrogwn ein tirwedd, ein tir amaeth, ein cynefinoedd gwarchoddedig a'r cyfleusterau yr ydym ni, ac ymwelwyr â'n Sir, yn eu mwynhau.

Trwy barodrwydd i geisio atebion ar y cyd, gallwn ddatrys unrhyw wrthdrawiad posibl rhwng gweithgareddau. Trwy i'r bobl iawn ddod ynghyd i ddatrys her, gallwn sicrhau bod ein heconomi ni'n ffynnu mewn amgylchedd a werthfawrogir, amgylchedd cyfoethog, heddiw ac yfory.

John Hogg

Rheolwr Amgylchedd.

Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru

2 Diben yr arweiniad hwn

Lluniwyd yr arweiniad hwn i helpu amaethwyr Sir Benfro wneud ceisiadau cynllunio da, a'r rhai y maent yn ymgynghori â nhw ddod i benderfyniadau gwybodus a phrydlon.

3 Pwysau ar Amaethu

Mae economeg amaethu gyfoes yn tueddu i ffafrio cynyddu maint buchesau. O ganlyniad, mae angen rhagor o storfeydd tail a slyri, neu well rai.

Yn ôl y gyfraith, rhaid i afonydd a nentydd Sir Benfro gyrraedd statws Ecolegol Da. Mae ffermio'n cyfrannu 60% o'r Nitradau, 25% o'r Ffosffadau a 70% o'r gwaddodion a geir yn nyfroedd Cymru. Yn Sir Benfro y mae'n debyg y cyflwynir Parthau Niwed Nitradau statudol ychwanegol, oni lwyddir i leihau gollwng maeth i'n dyfroedd ni. Byddai hynny'n gorfodi llawer o ffermydd i fuddsoddi mewn storfeydd slyri newydd, ehangach.

Mae gollwng maeth i lawer o afonydd a nentydd Sir Benfro yn rhoi pwysau ychwanegol ar ffermydd cig eidion a llaeth i leihau eu heffaith ar yr amgylchedd. Hynny trwy well rheolaeth ar gynhyrchu, storio a thaenu slyri.

Mae tri dosbarth gwelliannau:

- Cynyddu gofod storio er mwyn cydymffurfio â gofyniad 4 mis (o leiaf), tan Reoliadau Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol (Cymru) 2010, lle ni chynyddir cynhyrchu slyri.
- Cynyddu gofod storio er mwyn cydymffurfio â gofyniad 5 mis (o leiaf), Tan Reoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) 2008, mewn Parthau Perygl Nitradau) lle ni chynyddir cynhyrchu slyri.
- Lle cynyddir maint y fuches, neu lle cynyddir maint y slyri a gynhyrchir y tu hwnt i'r gofod storio sydd ar gael ar hyn o bryd.

4 Budd Storfeydd Slyri Newydd, neu Well Rhai

4.1 Mae slyri a thail yn ffynonellau maeth gwerthfawr sy'n hanfodol ar gyfer cnydau. Gall cynllunio system slyri dda helpu cynyddu'r budd hwnnw i'r eithaf.

4.2 Gall storfeydd newydd, mwy ddwyn budd mawr i'r ffermwr, a diogelu'r amgylchedd yn well. Gellir storio slyri'n ddiogel hyd nes bo'r amgylchiadau'n iawn ar gyfer taenu. Pan fo'i angen ar y cnwd, pan fo'r tywydd yn sych, a phan nad yw'n achosi trafferth i gymdigion, er enghraifft.

4.3 Mae storfeydd newydd yn aml yn fwy na'r rhai presennol, os dim ond oherwydd bod y gyfraith yn mynnu na ddylid eu llenwi hyd yr ymyl. Hynny rhag i'r storfa ddymchwel neu orlifo. Yn achos storfeydd

clawdd pridd, rhaid bod 750mm ychwanegol o bellter rhwng wyneb y slyri ac ymyl y clawdd gydol yr amser.

- 4.4 Mae rheolaeth dda ar slyri o gymorth mawr i wneud y gorau o werth gwrteithiol y slyri. Mae'n lleihau'r ddibyniaeth ar wrtaith artiffisial (wedi ei wneud o danwydd ffosil, fel arfer), ac yn hybu taenu diogelach, er budd cymunedau lleol. Gall hefyd leihau gollwng micro-organeddau o'r slyri i ddŵr, gan helpu diogelu dyfroedd ymdrochi lleol, cyflenwadau dŵr, gwelyau cregynbysgod neu ddyfroedd adloniannol, sy'n werthfawr iawn i economïau lleol.

5 Y Drefn Gynllunio

- 5.1 Diben y drefn gynllunio yw sicrhau bod datblygu arfaethedig yn addas o ran defnydd tir, graddfa ac effaith y datblygiad.
- 5.2 Gall storfeydd slyri fod yn gynlluniau peirianeg sifil mawrion, helaeth, yn amlwg yn y dirwedd ac yn cynhyrchu peth wmbredd o draffig. Gall slyri, o ran ei natur, lygru a difrodi afonydd a nentydd, a bod yn niwsans i gymdogion. Gall allyriadau amonia effeithio ar gymunedau cen sensitif, neu unrhyw Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig cyfagos, a pheri drewdod.
- 5.3 Ar gyfer pob cais cynllunio, mae angen peth gwybodaeth sylfaenol ynghylch defnydd tir, lleoliad, a math, graddfa a golwg y datblygiad. Cewch arweiniad cyffredinol ynghylch cyflwyno cais cynllunio gan eich Awdurdod Cynllunio Lleol. Mae gwybodaeth fuddiol ar wefan Planning Portal (planningportal.gov.uk), hefyd.

6 Gwneud Eich Cais

- 6.1 **Cyn gwneud cais, ceisiwch gyngor eich Awdurdod Cynllunio Lleol, Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru a Chyngor Cefn Gwlad Cymru. Gorau trafod o flaen llaw.**
- 6.2 Mae'n bwysig fod eich cais yn egluro a ydych yn cynyddu faint o slyri a gynhyrchir, ynteu'n gwella cyfleusterau presennol.
- 6.3 Ym mhob achos, mae lleoliad y storfa'n allweddol. Rhaid ystyried materion ymarferol fel graddfa'r tir, y pellter i'r perci, y pellter o'r cymdogion, dyfrffosydd, safleoedd ecoleg sensitif, a'r effaith ddichonol ar y dirwedd.
- 6.4 Os yw'r datblygiad arfaethedig rhagor na 200 metr o eiddo preswyl neu adeilad gwarchodedig cyfagos, mae'n llai tebyg y bydd angen clawr ar y pwll, neu ryw fodd arall delio â phryfed a drewdod. O fewn 200 metr, efallai y bydd angen Cynllun Rheoli Aroglau penodol. Gall

eich Swyddog Iechyd yr Amgylchedd roi cyngor penodol ar gyfer y safle.

- 6.5 Mae cyngor ar gael ar wefan Cyngor Cefn Gwlad Cymru ynghylch ple mae unrhyw ardaloedd gwarchoddedig swyddogol. Ceir manylion beth y mae angen ei wneud er mwyn cadw statws cadwraeth ffafriol y safleoedd hyn, a gall hynny fod yn berthnasol i'ch cais. Gallant gynnwys pethau fel gollwng amonia i'r awyr.
- 6.6 Mae adeiladu storffeydd slyri hefyd yn destun Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd) (Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol (Cymru) 2010, a orfodir gan Asiantaeth yr Amgylchedd. Mae'r rheoliadau'n gosod safonau cynllunio ac adeiladu sylfaenol storffeydd slyri. Rhaid i storfa beidio â bod o fewn 10m i ddyfrffos, a rhaid rhoi gwybod i Asiantaeth yr Amgylchedd, ar ddu a gwyn, cyn defnyddio system slyri. Yr Asiantaeth fydd yn delio â manylion cynllunio ac adeiladu cronffeydd, ac unrhyw angen offer canfod gollyngiadau.
- 6.7 Wrth wneud cais sy'n golygu cynyddu faint o slyri a gynhrychir, gwell cynnwys gwybodaeth ychwanegol ar ffurf cynllun fferm gyfan yn y datganiad cynllun a mynediad, er mwyn delio ag unrhyw faterion neilltuol sy'n codi yn y trafodaethau cynymgeisiol. Byddai'r wybodaeth ychwanegol yn cynnwys sut mae tail a dŵr brwnt i'w rheoli.
- 6.8 Rhaid i'r cydbwysedd rhwng faint o dail a gynhrychir, a faint o dir sydd ar gael i chi ar y fferm neu oddi arni, ddangos bod angen y tail/slyri fel gwrtaiith. Byddai unrhyw gynllun a allai ddangos taenu llai na 250 cilogram o Nitrogen yr hectar yn tystio i arfer da, ac yn dangos y byddai'r taenu tail/slyri o fudd amaethyddol, ac nid yn waredu gwastraff.

Pwll slyri clawd pridd

- 6.9 Dylai'r cynllun fferm gyfan dddelio â chynhyrchu slyri, gan ddangos sut y bydd gwahanu dŵr glân a brwnt, a lleihau faint o'r buarth sy'n frwnt, yn ceisio lleihau faint o amonia a slyri a gynhyrchir.
- 6.10 Efallai y bydd angen amcangyfrif arwynebeddau, er mwyn dangos o ble mae'r amonia'n dod (gan gynnwys y pwll slyri). Bydd angen disgrifio unrhyw gamau rheoli hefyd, fel hybu ffurfio cramen ac osgoi troi'r slyri.
- 6.11 Dylai'r cynllun gyfeirio at ddulliau gorau taenu slyri, gan ddangos sut y bydd osgoi creu drawdod ac atal slyri rhag llifo i nentydd.

Chwistrellwr slyri

- 6.12 Efallai y bydd modd i chi ddwyn sylw at fuddion amgylcheddol eich cynllun trwy, er enghraifft, beidio â thocio gwrychoedd o amgylch y pwll slyri, er mwyn ei guddio ac er mwyn helpu gwasgaru amonia. Byddai creu corstir ar gyfer derbyn dŵr glân toeau yn enghraifft o gynyddu budd i'r amgylchedd.
- 6.13 Gallai datblygu Cynllun Argyfwng Amgylcheddol a Damwain (gw. 7.4) roi rhagor o le i hyderu yn y modd y rheolir y datblygiad arfaethedig ac unrhyw effaith ddichonol. Yn ardaloedd arbennig o agored i ddifrod amgylcheddol, gallai hyn fod yn amod cynllunio.

7. Gwybodaeth Ddefnyddiol:

7.1. Cynllun Fferm Gyfan

Dylai Cynllun Fferm gyfan gynnwys yr wybodaeth ganlynol:

- Dwysedd stocio a chnydau'r fferm, gan gynnwys unrhyw fwriad i gynyddu nifer y stoc mewn cysylltiad â'r cais cynllunio.

- Faint o dail a dŵr brwnt a gynhyrchir, a faint o wrtaith organaidd ffermydd neu ddiwydiannol, neu slwtsh carthion, sy'n dod i'r fferm.
- Pa dir sydd ar gael ar gyfer taenu gwrteithiau, a map perygl cysylltiedig sy'n dangos i ble gallai dŵr brwnt a gwrtaith lifo. Cynhyrchir y mapiau hyn eisoes, yn rhan o'r Cynlluniau Rheoli Gwrtaith at ddibenion Gwarant Fferm, neu brynwyr llaeth. Dylai hwn gynnwys holl dir y prif ddaliad, ac unrhyw dir rhent ychwanegol.
- Dulliau rheoli dŵr fferm brwnt a thaenu slyri presennol.
- Faint, ar hyn o bryd, y gall y pwll ei ddal adeg y gaeaf (gwerth sawl mis), ac i ba raddau y bwriedir ehangu'r storfa er mwyn cynnwys gwrth o leiaf 4 mis o slyri, fel sy'n ofynol tan Reoliadau Adnoddau Dŵr (Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol (Cymru) 2010, neu'r gofyniad storio 5 mis tan Reoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) 2008.
- Ple bydd y slyri (fel buarthau agored, lle gellir cynhyrchu amonia), a sut fydd y gwelliannau arfaethedig ar y fferm yn lleihau hynny.

7.2. Dulliau Arfer Gorau

Darllenwch "An Inventory of Mitigation Methods and Guide to their effects on Diffuse Water Pollution, greenhouse Gas Emissions and Ammonia Emissions from Agriculture. DEFRA project WQ0106".

Llawr Dellt

Gyda Storfa Oddi Tano

7.3. Cynllun Rheoli Aroglau

Efallai y bydd angen Asesiad Effaith Aroglau er mwyn gweld a fyddai drewdod posibl storio slyri a thail yn effeithio ar eiddo preswyl neu warchodedig cyfagos. Byddai'r asesiad yn rhestru'r canlynol:

- a. Faint o ddrewdod y byddai storfa slyri a thail yn ei gynhyrchu, wedi'i fesur ar raddfa cynhyrchu aroglau OUE $m^{-2}s^{-1}$ (unedau aroglau y medr sgwâr yr eiliad).
- b. Gwybodaeth am y tywydd lleol, yn enwedig cyfeiriad y gwynt.
- c. Pa mor bell i ffwrdd y mae mannau amwynder cyfagos, ac ym mha gyfeiriad.
- ch. Cynhyrchiant lefelau aroglau modeledig ym mannau amwynder cyfagos ar 98^{fed} ganran graddfa aroglau (OUE m^{-3}) mewn perthynas â maen prawf asesu aroglau o 3 OUE m^{-3} .

7.4. Cynllun Argyfwng Amgylcheddol a Damwain

Yn ôl Cod Arfer Amaethyddol Da Llywodraeth Cymru ceir gofynion cynllun ar gyfer delio ag unrhyw ddigwyddiadau. Dylai'r fath gynllun gynnwys rhestr cysylltiadau, gan gynnwys gwasanaethau argyfwng, rheolyddion, y cwmni dŵr, contractwyr ac unrhyw un sy'n tynnu neu'n defnyddio dŵr ymhellach i lawr y ddyfrffos.

Dylai bod cynllun o'r safle, gan ddangos trefn, mynedfeydd, llwybrau a draeniad y fferm, gan gynnwys unrhyw nentydd, ffosydd, tarddellau, ffynhonnau a thyllau treiddio.

Hefyd lleoliad unrhyw gyfleusterau cadw slyri y gellir eu defnyddio yn ystod argyfwng, ynghyd â ble gellir cau draeniau a ffosydd, tros dro, ac unrhyw dir nad yw mewn llawer o berygl.

Y Cod Arfer Amaethyddol Da ar gyfer Diogelu Dŵr, Pridd ac Awyr

Y Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd) (Silwair, Slyri ac Olew Tanwydd Amaethyddol (Cymru) 2010

Rheoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) 2008

Cysylltiadau defnyddiol

Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Sir Benfro
 Swyddfeydd y Parc Cenedlaethol
 Parc Llanion
 Doc Penfro
 Sir Benfro
 SA72 6DY

Ffôn 0845 345 7275

E-bost: info@SirBenfrocoast.org.uk

Gwefan: www.SirBenfrocoast.org.uk

Cyngor Sir Benfro
Neuadd y Sir,
Hwlfordd,
Sir Benfro,
SA61 1TP.

Ffôn: 01437 764551
E-bost: enquiries@SirBenfro.gov.uk

Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Tŷ Llanion
Parc Llanion
Doc Penfro
Sir Benfro
SA72 6DY

Ffôn: 01646 624000

Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru
Llys Afon
Hawthorn Rise
Hwlfordd
Sir Benfro
SA62 2BQ

Ffôn 01437 783033 neu 783037

O'r 1af o Ebrill 2013, bydd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn cyflawni'r gwaith a wneir gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru, Comisiwn Coedwigaeth Cymru ac adrannau datganoledig Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru ar hyn o bryd. Rhoddwn wybod i chi cyn yr adeg honno a fydd eich man cyswllt yn newid.

Undeb Amaethwyr Cymru
3 Stryd y Gogledd,
Hwlfordd,
Sir Benfro,
SA61 2JE.

Ffôn 01437 762913

Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr
Winch Lane
Hwlfordd
Sir Benfro
SA61 1RW

Ffôn 01437 763379

Arweiniad Arfer Da Sir Benfro: Storfeydd Slyri Ionawr 2013

ADAS
Cefn Llan
Parc Gwyddoniaeth
Aberystwyth
Ceredigion

Ffôn 01974 847000 neu 01437 532280

O Ebrill y 1^{af} 1 2013

Dyddiad adolygu: Ionawr 2015